

KÜLFÖLDI LAPOKBÓL.

E. Boutroux elnöki beszéde. Az 1912. évi hágai erkölcsnevelési kongresszuson a különböző, vallásos, liberális stb. nézeteket vallók vitáján Boutroux francia filozófus elnökölt. Záróbeszédében megállapítja, hogy az elhangzott viták csak látszólag eredménytelenek, mert a felszólalók egyaránt felismerték azt a közös feladatot, hogy nemcsak az elméleti tudományokban, a filozófiában, történelemben szükséges dolgozni, hanem nyomatékosan és gyakorlati módon az emberiség erkölcsi megjavításán is. Megállapítja továbbá — és ez beszédének lényege — hogy azok közt, akik az erkölcsi nevelés alapjául a vallásos hitet állítják oda s azok közt, akik a nevelésben az erkölcsi lelkiismeretre támaszkodnak, mint olyan hatalomra, amely a cselekvés fölött itél, nincs is olyan áthidalhatatlan nagy különbség, mint amilyenre maguk e nézeteket vallók is gondolnak. Mert valójában, amikor az utóbbiak az ember lelkiismeretére hivatkoznak, akkor már bizonyos vallásos tényeket engednek meg, csak azok megnevezésétől tartózkodnak. Így a két nézet követői közel jutnak egymáshoz. Ne tekintsék tehát egymást ellenfélnek, hanem vegyék észre közös ellenfeleiket: a radikális tudományosságot s a gyakorlati materializmust. A radikális tudományosság előtt erkölcsi valóság, isteni személyiség nem létezik, szerinte csak megfigyelhető tények, mechanikai viszonyok vannak. Hasonlóan a materializmus hívei előtt a lelkiismeret öröme s az istennel való egyesülés öröme egyaránt homályos fogalmak. Egyesüljön tehát a két tábor! Mindnyájan az életet keresik, az élet pedig maga az egyéniség, maga a szabadság, következképpen maga a változatosság. Nem elégedhetnek meg tehát azzal az egyszerű, elvont és holt egységgel, amelyet az életbe egyetlen formula behelyettesítése vinne be. A nyelvezet, a szempont változatai nemcsak jogosak, hanem szükségesekek is. (*Revue internationale de L'enseignement* LIX., 1912., nov.)

A pedagogia története a tanítóképzőben. *Alvermann* tanár kimondja, hogy a tanítóképzőben a pedagogia története a tanárok s tanítványok közt egyaránt nem nagy népszerűségnek örvend, aminek az oka főleg abban keresendő, hogy a tankönyvek jórészt csak életrajzokat, egyes munkák tartalmát, minden kritika nélkül a folyton ismétlődő eszméket adják a tanulóknak. A tanítóképzőben a pedagogia-történet tanításának célja: «a fontosabb pedagógusok törekvéseinek nevelési eszményökből s koruk szelleméből való magyarázása». Cikkíró ennek a célnak a szellemében óhajtja példaképpen a